Kenmerk: 411808 / 411811

Aan het algemeen bestuur **Datum: 25 november 2026**
AB-voorstel

Voorstel

1. Vaststellen Begroting 2027;
2. Vaststellen Meerjarenbegroting 2027-2033;
3. Vaststellen Majeure projecten 2027.

0. Samenvatting

Het dagelijks bestuur (hierna DB) biedt hierbij de Begroting 2027 en de Meerjarenbegroting 2027-2033 aan. Daarnaast doet het dagelijks bestuur een voorstel voor de Majeure projecten 2027. Deze beleidsdocumenten zijn een nadere uitwerking van de in de Voorjaarsnota 2027-2033 herbevestigde koers Transformatie, de eerder vastgestelde financiële kaders en de keuzes die het dagelijks bestuur hierin heeft gemaakt.

Het algemeen bestuur (hierna AB) geeft met het vaststellen van deze Begroting 2027 invulling aan haar kaderstellende en toetsende rol.

Leeswijzer
Voor de begroting 2027 zijn de volgende documenten bijgevoegd:

1. Begroting 2027 en Meerjarenbegroting 2027-2033
    a. Begroting 2027:
        Deel 1: Beleidsbegroting op hoofdlijnen;
        Deel 2: Financiële begroting;
        Deel 3: Majeure projecten.
    b. Meerjarenbegroting 2027-2033
2. Presentaties:
    a. Presentatie Taskforce;
    b. Presentatie Begroting 2027.
3. Toelichtende stukken:
    a. Memo taskforce en transformatieve opgave;
    b. Memo 4% correctie netto-lasten;
    c. Nadere toelichting op de begroting 2027.

1 Begroting 2027 en Meerjarenbegroting 2027-2033

De begroting 2027 bevat een inhoudelijke toelichting op de bestuurlijke relevante onderwerpen (deel 1), naast de vanuit wet- en regelgeving verplichte onderwerpen in de financieel begroting (deel 2). In deel 3 zijn de voorgenomen projecten opgenomen. De gearceerde projecten betreffen de door het DB aangemerkte majeure projecten. Naast de begroting 2027 is een meerjarenbegroting 2027-2033 bijgevoegd.

De voorliggende begroting 2027 heeft in de ogen van het Dagelijks Bestuur een juiste balans in klimaatbewust handelen richting een gezonde waterbalans. De begroting past binnen de door het AB gestelde kader (inhoudelijk als financieel). Daarnaast zijn, conform toezegging aan het AB, eerder gedane toezeggingen en moties die betrekking hebben op de begroting meegenomen bij het opstellen van de begroting. Het overzicht hiervan ontvangt u tegelijk met het overzicht van de andere toezeggingen zodat u een compleet beeld heeft.

Zoals u kunt lezen, hebben we in het inhoudelijke deel van de begroting de nadruk gelegd op de hoofdlijnen van de concretisering van de koers. Wij nodigen u uit om aan de hand van deze begroting en de daarin opgenomen inhoudelijke prioriteiten het gesprek met elkaar te voeren.

2 Presentaties

Ter voorbereiding op de beeldvormende bijeenkomst kunt u kennisnemen van de toegevoegde presentatie taskforce en presentatie begroting 2027.

3 Toelichtende stukken

A Memo Taskforce en transformatieve opgave
Bij de bespreking van de Voorjaarsnota 2027-2033 bent u meegenomen in de opbrengsten van de werkgroep Taskforce. Met de taskforce is de koers van de transformatie versneld vertaald naar concrete keuzes in minder, anders, meer en stoppen. Samen met managers zijn ombuigingsvoorstellen en verbeterkansen geïnventariseerd en waar mogelijk direct doorgevoerd. Hierbij is gestuurd op impact, doorlooptijd en financieel effect. Dit heeft geleid tot een doelmatigere inzet en programmering, het vrijspelen van capaciteit, risicoreductie en het vermijden van toekomstige lasten. Voor 2027 is rekening gehouden met een rendement van € 1 miljoen als taakstellend uitgangspunt, oplopend binnen vijf jaar naar structureel € 3–5 miljoen per jaar. Dit rendement bestaat niet alleen uit besparingen, maar vooral uit het anders inzetten van mensen en middelen om de waterdoelen versneld te realiseren. De inzichten van de Taskforce hebben ons geholpen om een nieuwe stap naar transformatief werken te zetten, zodanig dat dit in 2027 ook duurzaam geborgd kan worden in de lijnorganisatie.

In de P&C producten nemen we u mee in de verantwoording hierover, welke posten zijn geïdentificeerd en hoe ze zijn ingezet. Het bijgevoegde memo taskforce en transformatieve opgave geeft nadere inzage in de aard, omvang en het verwachte rendement van de diverse onderwerpen.

B Memo 4% correctie netto-lasten
Aan het AB is toegezegd dat de toegepaste werkwijze “correctie 4% van de netto-lasten”, zoals opgenomen in de voorjaarsnota, bij de vertaling naar de begroting wordt geëvalueerd en voorzien van een extern advies. Het doel van de herijking van de werkwijze is om tot realistischere ramingen te komen en de interne sturingsmogelijkheden te versterken, naar analogie van het advies van de accountant in het accountantsverslag 2025. In de begroting 2027 wordt de correctie 4% van de netto-lasten, op basis van de analyse van de afwijkingen van de afgelopen jaren, vertaald naar de processen.

Uit het externe advies van Crowe Advisory Services blijkt dat deze nadere concretisering een goede eerste stap is. Daarnaast wordt geadviseerd om richting realistischere ramingen van de lasten naast aandacht voor de werkwijze ook aandacht te schenken aan de onderliggende cultuur en werkwijzen, zoals risicoperceptie, omvang met budgetoverschrijdingen, toepassing van structurele en incidentele effecten en de wijze waarop de begrotingen tot stand komen. Het advies van de accountant is separaat bijgevoegd.

Het DB onderschrijft het advies. De afgelopen periode zijn daartoe al een aantal concrete stappen door de organisatie gezet. Naast de focus op transformatie (inclusief taskforce), betreft dit onder andere de invoering van de tactische sturingslaag van clustermanagers en wordt door middel van het aangeven van bandbreedtes voor onzekerheden meer inzicht gegeven om gerichter te kunnen sturen (bijstellen). Deze risicogerichte sturing op hoofdlijnen is zowel bestuurlijk als ambtelijk ingericht. Conform het advies zet het DB in 2027 de benodigde vervolgstappen om te komen tot een structurele verbetering van de kwaliteit van ramingen en begrotingen.

C Nadere toelichting op de begroting
Een uitgebreidere inhoudelijke toelichting op de doelen van het WBP5, transformatie en de concrete vertaling naar maatschappelijke impact, resultaten en inzet van middelen vindt u in de begroting 2027 nadere toelichting. Hierin vindt u ook de ontwikkeling van de KRW-inrichtingsopgave richting 2033 en een toelichting op de gebruikte afkortingen.

De bijlage KRW-inrichtingsopgave is opgenomen om het AB inzicht te geven in de voortgang van de ambitie in de periode 2028-2033 (cf besluit AB 1 juli 2026 en de deadline van 2027). De bijlage geeft inzicht in de meerjarige programmering, de verwachte realisatie en de voortgang van de belangrijkste KRW-opgaven.

De grafieken laten zien dat de uitvoering van de KRW-opgaven bij de oorspronkelijke doelen: bij het inrichten van waterlopen, het opheffen van vismigratieknelpunten en het herstel van natte natuurparels de doelstelling voor 2027 niet volledig wordt gehaald. Gebiedsprocessen, grondbeschikbaarheid, stikstofproblematiek en klimaatextremen maken dat een adaptieve, gebiedsgerichte aanpak noodzakelijk is. In de begroting 2027 is hierin voorzien.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In de Waterschapswet is vastgelegd dat het Algemeen Bestuur jaarlijks een Begroting en Meerjarenbegroting vaststelt. Hierbij biedt het Dagelijks Bestuur de Begroting 2027 en de Meerjarenbegroting 2027-2033 aan.

1.2. Beleidscontext/Historie

Waterbeheerprogramma 2022-2027
Het algemeen bestuur stelde in 2021 het "Waterbeheerprogramma 2022-2027" (WBP5) vast. WBP5 beschrijft een toekomstbeeld voor 2050 (watertransitie) en schetst op hoofdlijnen de richting voor de middellange termijn tot 2027.

Handelingsperspectieven watertransitie
In februari 2023 bekrachtigde het algemeen bestuur de nota "handelingsperspectieven watertransitie". Doel van deze nota is om voor gebruikers en partners concreet te maken wat de watertransitie betekent en hoe het gebied gedifferentieerd wordt naar koppen, flanken en beekdalen.

Bestuursprogramma 2023 - 2027 'Water voor nu en later'
In dit Bestuursprogramma is de bestuurlijke kernopgave voor het waterschap gevat op het gebied van beleid, inzet van de verordening, het stimuleren van de watertransitie en deze met derden mogelijk maken.

Financiële kaders
Op 2 april 2025 bevestigde het algemeen bestuur de in het Bestuursprogramma opgenomen financiële kaders. Dit betekende voor de Voorjaarsnota 2027-2033 en de Beleidsbegroting 2027 dat als leidende kaders golden dat de belastingopbrengsten niet meer mogen stijgen dan de inflatie + 8% en dat de schuldenquote maximaal 350% mag bedragen.

Voorjaarsnota 2027-2033
Het algemeen bestuur stelde op 8 juli 2026 de Voorjaarsnota 2027-2033 vast.

2. Doel/meetbaar effect

Het effect van dit voorstel is dat:
1. de doelen, resultaten en middeleninzet voor 2027 worden vastgesteld;
2. inzicht bestaat in de financiële consequenties voor 2027-2033;
3. de majeure projecten 2027 worden vastgesteld.

3. Uitwerking van het voorstel

3.1. Inhoud en argumenten

Beslispunt 1 Vaststellen Begroting 2027 (Beleidsbegroting + financiële begroting)

De begroting 2027 geeft een nadere invulling van de in de voorjaarsnota herijkte koers transformatief en past binnen de door het AB gestelde kaders (inhoudelijk en financieel).

Beslispunt 2 Vaststellen Meerjarenbegroting 2027-2033

Met het vaststellen van de Meerjarenbegroting 2027-2033 wordt voldaan aan de verplichting in de Waterschapswet. De Meerjarenbegroting 2027-2033 wordt aan de provincie als toezichthouder op de waterschappen toegezonden.

Beslispunt 3 Vaststellen Majeure projecten 2027

In verband met mogelijke risico's op het gebied van bestuurlijk e/o financieel niveau worden sommige projecten op inspanningen niveau gevolgd. Bij de afweging of een project als majeur wordt aangemerkt, wordt gekeken naar het risico, effect op doelrealisatie, de impact op de omgeving, de samenwerking/afspraken met derden, financiële omvang (> € 10 mln.), het innovatieve karakter. Voor 2027 zijn door het DB de volgende projecten als majeur aangemerkt waarover in de P&C producten wordt gerapporteerd. Ter volledigheid merken wij daarbij op dat een project uit meerdere deelprojecten kan bestaan, zoals in onderstaande tabel ook is weergegeven.

Waterketen	**Onderliggende projecten o.a.**
Renovatie Tilburg	Renovatie mechanische zuivering, influentpunt, nooduitlaat
Renovatie Mierlo	Renovatie rioolgemaal, sliblijn, uitbreiding
Renovatie Hapert	Revisie mechanische/electrische installaties, gebouw
Renovatie Haaren	Renovatie RWZI
Nieuwe stoffen Tilburg	Pilot, realisatie
Aanpak ondergrondse infrastructuur	Renovatie verschillende traces Riool Zuid
Watersysteem	**Onderliggende projecten o.a.**
HOWABO	HOWABO Vught/Esch/Gestel, herstelprogramma keringen, RK klokputten
GGA Grenscorridor	Spoor 2, Waalre-Veldhoven, Luijksgestel.
Stuw Omleidingskanaal Boxtel	
Transformatieve aanpak ruggen en flanken	

3.2. Risico's

In de Begroting zijn de risico's en onzekerheden nader toegelicht.

4. Financiën

In de Begroting 2027 en de Meerjarenbegroting 2027-2033 is de financiële impact weergegeven. Door het vaststellen van de Begroting 2027 komen de middelen voor 2027 beschikbaar om rechtmatige uitgaven te doen voor exploitatie en investeringen. Hiermee kan kredietverlening voor projecten door het Dagelijks Bestuur rechtmatig plaatsvinden.

5. Uitvoering en evaluatie

5.1 Bestuurlijke vervolgstappen:

Volgens de Waterschapswet moet de vastgestelde Beleidsbegroting voor 1 december naar gedeputeerde staten worden gestuurd. Na vaststelling van de Beleidsbegroting 2027 worden de belastingtarieven voor 2027 vastgesteld. Hiervoor ligt deze vergadering separaat een voorstel voor.

5.2 Externe communicatie:

- Communicatie over de Beleids- en Meerjarenbegroting en tarieven op de website;
- Communicatie over de belastingtarieven via een bijsluiter bij de belastingaanslag;
- Bekendmaking en terinzagelegging Beleids- en Meerjarenbegroting bij aanbieding aan het algemeen bestuur;
- Toezending aan gedeputeerde staten van de door het algemeen bestuur vastgestelde Beleids- en Meerjarenbegroting binnen twee weken na vaststelling en in ieder geval voor 1 december 2026.

5.3 Bestuurlijke evaluatie:

Over de voortgang van de uitvoering van de Beleidsbegroting 2027 wordt gerapporteerd in de Bestuursrapportages. Hiermee vindt bestuurlijke evaluatie plaats.

Hoogachtend,

het dagelijks bestuur,

E. de Ridder
watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris

Bijlage(n):

- Begroting 2027 en Meerjarenbegroting 2027-2033
- Presentaties
    - Presentatie Taskforce
    - Presentatie Begroting 2027
- Toelichtende stukken
    - Memo taskforce en transformatieve opgave
    - Memo 4% correctie netto-lasten
    - Nadere toelichting op de begroting 2027

Besluit

Begroting 2027, Meerjarenbegroting 2027-2033 en voorstel Majeure projecten

Het algemeen bestuur besluit conform voorstel.
1. Vaststellen Begroting 2027;
2. Vaststellen Meerjarenbegroting 2027-2033;
3. Vaststellen Majeure projecten 2027.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 25 november 2026.

Het algemeen bestuur,

E. de Ridder
watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris